

TOEKOMST VOOR WAALRE

Raadsprogramma 2022-2026

INHOUDSOPGAVE

<i>Voorwoord</i>	3
<i>Wonen</i>	4
<i>Klimaat en duurzaamheid</i>	5
<i>Sociaal domein</i>	6
<i>Economie (lokale ondernemers en toerisme)</i>	8
<i>Mobiliteit en openbare ruimte</i>	9
<i>Sport en cultuur</i>	10
<i>Inwonerparticipatie en de raad, dienstverlening en bestuurskracht</i>	11
<i>Veiligheid</i>	14
<i>Financiën</i>	15
<i>Bijlage: Vergelijking inbreng AWB en ZW14 met het concept raadsprogramma</i>	16

VOORWOORD

Waalre is een kleine en zelfstandige gemeente in de regio Zuidoost-Brabant die onderdeel uitmaakt van de Brainportregio Eindhoven. Onze gemeente is groen, fijn en goed om in te wonen, werken en verblijven. Dat willen we in de toekomst zo houden. De wereld is in ontwikkeling en Waalre ontwikkelt daarin mee. Als gemeenteraad hebben wij in deze nieuwe bestuursperiode opnieuw de verantwoordelijkheid onze koers te bepalen. Daarom hebben wij hieronder een aantal thema's/onderwerpen benoemd die onze volle aandacht hebben de komende vier jaren.

De uitdagingen

De door ons benoemde onderwerpen raken iedereen in Waalre: jong en oud, nu en in de toekomst. De samenleving en onze leefomgeving zijn van ons allemaal en maken we samen. Daarom is het belangrijk daar met elkaar aan te blijven werken. Onze gemeenschap heeft behoefte aan een duidelijke koers van de gemeente, met oog voor de toekomst en de leefomgeving, waar iedereen mee kan doen. Onze grootste opgaven zijn: zorgdragen voor een standvastige koers met een financieel gezonde goed uitgeruste organisatie, verduurzamen met oog op de toekomst en een betrouwbare partner zijn voor onze inwoners en de regio. Wij geloven dat de meerwaarde van een zelfstandige gemeente Waalre zit in het besturen op de schaal van Waalre. We kennen elkaar en weten elkaar te vinden om samen te dromen, denken, werken en leven. Als kleine zelfstandige gemeente gaan wij deze uitdaging graag de komende periode aan!

Het proces

Uit de informatieve gesprekken is gebleken dat vijf van de zeven partijen in de gemeenteraad – CDA, D66, GroenLinks, PvdA en VVD – een grote gemeenschappelijke visie delen voor de komende bestuursperiode.

Zij hebben het initiatief genomen een voorzet te maken voor het raadsprogramma 2022-2026 op basis van een aantal thema's, die ook terugkomen in de verkiezingsprogramma's van AWB en ZW14. Na vaststelling van de thema's vragen we aan het nieuw te vormen college om dit uit te werken in een uitvoeringsprogramma met een financiële onderbouwing.

Opbouw inhoud

De thema's voor het raadsprogramma tonen raakvlakken met de opbouw van de begroting. Sommige onderwerpen komen in meerdere programma's terug of hebben een doorwerking naar de uitvoering van de taken in alle programma's. Voor een goede vertaling naar de begroting hebben we de onderwerpen gerelateerd aan de acht programma's van de begroting, die er als volgt uitzien:

0 Bestuur en ondersteuning	5 Sport, Cultuur en recreatie
1 Veiligheid	6 Sociaal domein
2 Verkeer, vervoer en waterstaat	7 Volksgezondheid en milieu
3 Economie	8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing
4 Onderwijs	

De thema's van het raadsprogramma

- *Wonen (8 in de begroting)*
- *Klimaat en duurzaamheid (2, 7 en 8 in de begroting)*
- *Sociaal Domein (4 en 6 in de begroting)*
- *Economie (lokale ondernemers en toerisme) (3 in de begroting)*
- *Mobiliteit en openbare ruimte (2 in de begroting)*
- *Sport en cultuur (5 in de begroting)*
- *Burgerparticipatie, dienstverlening en bestuurskracht (0 en 1 in de begroting)*
- *Veiligheid (1 in de begroting)*
- *Financiën (0 in de begroting)*

WONEN

Het tekort aan betaalbare huur- en koopwoningen moeten we aanpakken. We willen actief inzetten op verduurzaming van woningen. De nadruk in de komende periode ligt op het realiseren van meer, duurzame en betaalbare woonruimte voor starters, doorstromers en senioren. Daarbij willen we aansluiten bij de landelijke afspraken. Die gaan uit van ten minste 30% sociale woningbouw in elke gemeente. We doen dat samen met woningbouwcorporaties en andere partijen. Hierbij denken we onder andere aan Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (CPO)

Dit gaan we doen

- Voor de komende raadsperiode is een van de belangrijkste speerpunten het creëren van meer woonruimte voor onze inwoners. Daarvan realiseren we minimaal 30 % in de sociale sector, zowel huur als koop. Deze Waalrese doelstelling past binnen de regionale opgave die is opgenomen in de Regionale Woonvisie.
- Wij willen een versnelling van bestaande initiatieven, zoals Waalre-Noord en Ekenrooi-Zuid.
- We werken aan versterking van de relatie met corporaties en partijen, initiatieven uit de markt en CPO. De daar aanwezige expertise kan ons ook vooruit helpen.
- Er is passend stimulerend woonbeleid nodig (in 2024) voor de bestaande woningvoorraad. We willen creatieve oplossingen vanuit inwoners en marktpartijen voor meer woonruimte stimuleren. Dit vraagt om meer ruimte in onze regelgeving. We zien graag beleidsvoorstellen van het college tegemoet.

- We onderzoeken de toepassingen van CPO.
- Onze hele woningvoorraad willen we verder verduurzamen. Voor uitvoeringsmaatregelen verwijzen we naar het thema Klimaat en duurzaamheid.
- De vraag naar woonruimte heeft gevolgen voor het buitengebied. We ontwikkelen een langetermijnvisie op het buitengebied als onderdeel van onze Omgevingsvisie.
- Onze woonvisie en beeldkwaliteitsplannen voor woongebieden zijn tot stand gekomen in een tijd waarin de woningmarkt er heel anders uitzag. Deze vragen om aanpassing en willen we herzien.

KLIMAAT EN DUURZAAMHEID

De effecten van de opwarming van de aarde zien we nu al terug in verdroging, hittestress, wateroverlast, ongezonde luchtkwaliteit en een afname in de biodiversiteit in onze natuur. Daarom willen we de klimaatverandering aanpakken op een voor inwoners toegankelijke en betaalbare manier.

We gaan voor een groene en schone leefwereld; nu en in de toekomst. Ook zetten we de komende periode stappen in de energie- en warmtetransitie en bouwen het gebruik van fossiele brandstoffen af. We creëren draagvlak voor het opwekken van duurzame energie en laten inwoners mee profiteren. We betrekken inwoners actief bij de maatregelen die we nemen. We houden hierin rekening met gezondheid en leefbaarheid.

Dit gaan we doen

- Samen maken we Waalre schoner door ons restafval te reduceren in lijn met de landelijke doelstelling. We stimuleren hergebruik onder onze inwoners en geven daar als gemeente zelf het goede voorbeeld. We stimuleren een meer servicegerichte aanpak bij de afvalinzameling bij aanpassingen in onze contracten met afvalinzamelaars.
- Onze openbare ruimte benutten we voor het nemen van maatregelen die de biodiversiteit vergroten. En houden het water langer vast in de bebouwde kommen en in het buitengebied. Natuurbeheer en -behoud krijgt hierdoor een vernieuwde rol. We stimuleren initiatieven van inwoners voor een meer biodiverse groene invulling in de woonomgeving.
- We wekken meer lokale energie op om de afhankelijkheid van anderen te verminderen. En schalen af in het gebruik van fossiele brandstoffen.
- We gaan met inwoners en ondernemers in gesprek om ideeën en praktijkvoorbeelden op te halen. Aan de hand hiervan maken we praktische handreikingen om hen te helpen. Zo stimuleren we het reduceren van afval en het verminderen van onze voetafdruk.
- We kijken naar een Groene zone 2.0. Waalre, waarbij er ingezet wordt op het isoleren van woningen en het terugbrengen van het energiegebruik.
- De aanleg van grootschalige zonne-energie combineren we met natuurontwikkeling. We bekijken hoe we de opbrengsten ten goede laten komen aan onze inwoners via bijvoorbeeld een energiefonds.
- De gemeente Waalre geeft het voorbeeld en vermindert haar eigen CO₂ uitstoot.
- Waalre onderzoekt de mogelijkheden om aan te sluiten bij het Schone Luchtakkoord.

SOCIAAL DOMEIN

We vinden het belangrijk dat iedereen mee kan doen. Zodat al onze inwoners zoveel mogelijk vanuit eigen kracht de regie kunnen hebben op hun welbevinden. Waar nodig ondersteunen we onze inwoners hierbij. En zorgen voor een vangnet voor inwoners die het zelf even niet redden. Bestaanszekerheid, fysieke en geestelijke gezondheid en talentontwikkeling staan voorop. Bij hulpvragen nemen we als eerste uitgangspunt de persoonlijke behoefte. Dit past bij onze keuze voor preventieve maatregelen. Want op tijd doelmatig ondersteunen is beter voor onze inwoners en kan onnodige kosten voorkomen. We vinden het belangrijk dat iedereen die in Waalre komt wonen zich welkom voelt. Ongeacht afkomst, cultuur, seksuele voorkeur et cetera. Onze uitdaging ligt in het preventief, op tijd en effectief stimuleren en ondersteunen van inwoners. Ten bate van onze inwoners en om onnodige kosten te voorkomen. Hiervoor is de dialoog met inwoners en maatschappelijke partners van groot belang.

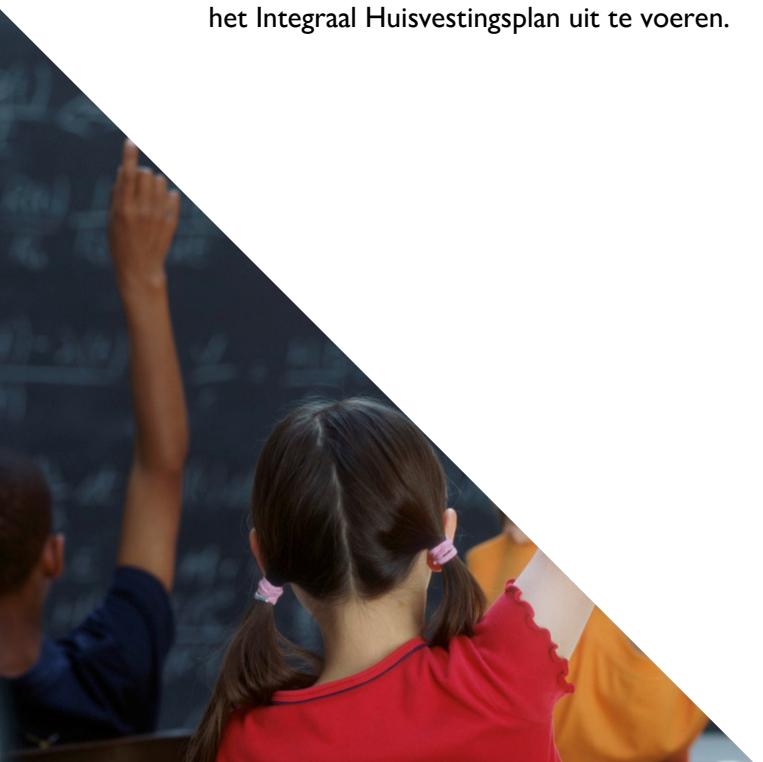
Dit gaan we doen

- We zetten in op de dialoog tussen inwoners en gemeente. En op initiatieven vanuit de gemeenschap en hulpaanbieders op het gebied van ondersteuning van inwoners. Door bijeenkomsten te organiseren, stimuleren we de verbinding en kunnen we tot effectieve oplossingen komen. Zo kunnen we samen innoveren.
- We verbinden diverse onderwerpen zoals klimaat, sport, arbeid, en cultuur. Die een bijdrage kunnen bieden aan een gezonde(re) levenskwaliteit. Hiermee haken we in op de ambitie Brede Welvaart binnen de Metropoolregio Eindhoven (MRE). Zo kunnen we onze capaciteit effectiever inzetten.

- We benaderen, ook lokaal gezien, de problematiek vanuit thema's en niet vanuit groepen inwoners. We denken dan aan eenzaamheid, armoede/schuldenproblematiek, laaggeletterdheid/leerachterstanden, mantelzorg, vervoer, discriminatie en integratie in de gemeenschap. Het achterliggende probleem is uitgangspunt, niet de symptomen.
- We gaan nog steeds uit van 'Eén gezin, één plan, één aanpak, één contactpersoon'. Dit draagt bij aan effectieve ondersteuning.
- We brengen verborgen armoede in beeld. En zetten in op verbetering van de sociale cohesie tussen onze inwoners, met name om vereenzaming tegen te gaan.
- We zetten in op oplossingen ter voorkoming van schulden, waaronder vroegsignalering, en van stapeling van schulden.
- We willen minder overhead waar mogelijk en versterking van de poortfunctie van het CMD. We gaan voor snellere servicetijd/doorverwijzingstijd bij CMD en Plusteam.
- We blijven samenwerken in het sociaal domein in allerlei verbanden. We versterken waar mogelijk de regionale samenwerking. We monitoren en blijven aandacht houden voor kosten/baten verhouding van de regionale samenwerkingen op dit gebied.

SOCIAAL DOMEIN

-
- We onderzoeken maatregelen ter beheersing van de kosten huishoudelijke hulp van de WMO. Met name de mogelijkheid tot afschalen of afschaffen van het abonnementstarief.
 - In Coronaperiode hebben veel kinderen een leerachterstand opgelopen. Zomerscholen (commercieel) bieden nu bijscholing waarmee maar een beperkte groep kan profiteren. Ook kinderen van minder draagkrachtige ouders moeten we een laagdrempelige mogelijkheid bieden om de achterstand in te lopen.
 - We blijven investeren in de huisvesting van het basisonderwijs door het Integraal Huisvestingsplan uit te voeren.
 - We willen een gastvrije gemeente zijn voor vluchtelingen. We zoeken actief naar oplossingen voor de opvang van vluchtelingen op de schaal van Waalre. We communiceren duidelijk naar inwoners dat we verantwoordelijkheid nemen wanneer opvang van vluchtelingen speelt. En we maken geen onderscheid tussen vluchtelingen op basis van geloof, afkomst of gender.
 - We willen de re-integratie naar de arbeidsmarkt vanuit een uitkering motiveren en vergemakkelijken. Daarom onderzoeken we of een stimulerende bijstand in Waalre haalbaar is.
 - Met de monitor Sociaal Domein die we hebben ingesteld signaleren we vroegtijdig welke maatregelen we kunnen nemen.

ECONOMIE (LOKALE ONDERNEMERS & TOERISME)

Onze lokale ondernemers zijn belangrijk voor de levendigheid in onze kernen en maken veel voorzieningen toegankelijk. Hiermee dragen ze bij aan onze inclusieve samenleving. Ook na de moeilijke periode vanwege Corona blijven we ze steunen. Wij zien graag een sterkere verbinding tussen onze lokale ondernemers en sociale initiatieven. Daarbij willen we het aanbod van stageplaatsen en leerwerkplekken stimuleren. Met name voor inwoners met meer afstand tot regulier werk en voor inwoners met een beperking. Verder willen we zowel maatschappelijk als duurzaam ondernemen stimuleren. We gaan daarover met onze ondernemers in gesprek.

Dit gaan we doen

- We willen de aantrekkelijkheid van de dorpscentra behouden en versterken.
- We stimuleren de oprichting van een BIZ (Bedrijveninvesteringszone) in Waalre-dorp.
- Evaluatie en eventueel versterking van de bedrijvencontactfunctie. We houden aandacht voor de relatie tussen gemeente en ondernemers.
- We stimuleren netwerken tussen kennisinstellingen, commerciële en sociale ondernemers (triple helix). Dit bevordert een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor innovatief ondernemerschap.
- Onze kleinschalige verblijfsrecreatie en het recreatief fiets- en wandelnetwerk zorgt voor laagdrempelige ontspanningsmogelijkheden. We willen routes en verbindingen voor recreatief langzaam verkeer versterken.

MOBILITEIT EN OPENBARE RUIMTE

Het is goed wonen in Waalre in een groene dorpse woonomgeving met de stedelijke voorzieningen dichtbij. Goede bereikbaarheid voor iedereen is daarbij van essentieel belang.

In samenspraak met inwoners en ondernemers willen we komen tot een integrale aanpak van de openbare ruimte. Dan kunnen onze inwoners veilig bewegen in de dagelijkse mobiliteit van onze inwoners. We zoeken een goede balans tussen bewegen in ons dorp en bewegen door ons dorp. We willen de impact van mobiliteit op het gebied van duurzaamheid en leefomgeving verkleinen. Dat doen we door onze inwoners te verleiden meer gebruik te maken van duurzame mobiliteit.

Kwetsbare verkeersdeelnemers moeten zich veiliger kunnen bewegen in Waalre. Prioriteiten liggen hier bij de fiets en looproutes naar scholen in en uit het dorp. En routes vanuit de wijken naar de dorpscentra. We betrekken inwoners met een beperking bij het inventariseren naar mogelijke knelpunten. Daarmee maken we een start naar een toegankelijk Waalre voor iedereen.

Dit gaan we doen

- We stellen in samenspraak met inwoners en ondernemers een mobiliteitsplan op om het aantal onveilige verkeerssituaties te verminderen. In dit plan bekijken we waar een snelheid van 30km/u gewenst is. Met name de schoolroutes voor leerlingen van basis- en middelbare school krijgen als eerste aandacht. De uitvoering koppelen we aan de herinrichtingsplannen.
- We stimuleren het gebruik van duurzame mobiliteit binnen Waalre maar ook van en naar Waalre. Met bijvoorbeeld een laadpalenplan.
- Fietsers en voetgangers moeten zich veilig kunnen bewegen in en tussen de dorpen.
- Parkeren blijft gratis.
- We gaan het verbod voor doorgaand vrachtverkeer effectief invoeren. Bestemmingsverkeer krijgt de ruimte.
- We zoeken een goede balans tussen inwoners en ondernemers om te bewegen, verblijven en te ondernemen. De Openbare ruimte is zodanig (her)ingericht dat er sport, spel en bewegen mogelijk is en de ruimte ook uitdaagt daarvoor.
- Samen met inwoners met een beperking en maatschappelijke organisaties voeren we een scan uit. En ontwikkelen we een uitvoeringsplan om de toegankelijkheid van Waalre in kaart te brengen en te verbeteren.
- We onderzoeken of we het Openbaar vervoer tussen dorpen en wijken naar overstapplekken (hubs) kunnen realiseren en handhaven. We streven naar een duurzaam en flexibel openbaar vervoerssysteem.
- Bij de herinrichting en onderhoud van de openbare ruimte is het uitgangspunt om meer groen en bomen terug te plaatsen en te streven naar meer biodiversiteit.
- We passen budgetten voor de inrichting en het (achterstallig) onderhoud van de openbare ruimte aan op wat nodig is voor het vastgestelde kwaliteitsniveau van onderhoud.

SPORT EN CULTUUR

Het is belangrijk dat de inwoners van Waalre voldoende mogelijkheden hebben om te bewegen. Zich te ontplooien en te ontdekken waar ze goed in zijn. Dat kan door te sporten en bewegen. Maar ook door muziek te maken, te dansen, toneel te spelen of op een andere manier creatief te zijn. Het kan in een vereniging, via lessen of je organiseert het zelf. We willen de mogelijkheden voor bewegen, sport en cultuur laagdrempeliger en toegankelijker maken. Met een openbare ruimte die uitnodigt om te bewegen. En met verbetering van routes voor fietsen, paardrijden en wandelen. Voor iedereen in onze inclusieve gemeenschap moeten sport- en cultuurvoorzieningen bereikbaar en toegankelijk zijn. Kinderen van de basisschoolleeftijd moeten volop en veilig kunnen spelen en ook kunnen sporten, met name in schoolverband.

Dit gaan we doen

- We willen de mogelijkheden voor bewegen, sport en cultuur laagdrempelig en toegankelijk voor iedereen maken. In overleg met de sportverenigingen en scholen bespreken we een openstelling van speelterreinen en sportparken op rustige momenten.
- We ontwikkelen een stimuleringsprogramma (voor de verschillende doelgroepen). Daarin komt te staan welke faciliteiten verbeterd worden of we nog moeten bouwen. Om bewegen, sport en culturele voorzieningen laagdrempelig en goed toegankelijk te maken. De raad wil dit programma voor de behandeling van de begroting 2024 bespreken en vaststellen.
- Een breed ontwikkeld en gedragen Sportbeleid en -akkoord is hier het resultaat van.

- We geven kinderen kansen in hun persoonlijke ontwikkeling. Dat doen we door sport- en cultuuractiviteiten aan te bieden.
- We verbeteren de toegankelijkheid van het sport- en cultuurfonds voor kinderen en jongeren. We geven er meer bekendheid aan.
- Door het inzetten van professionals willen we sportbeleving en cultuur stimuleren (en aanjagen). Met name op scholen en buitenschoolse opvang.
- We blijven inwoners met een verstandelijke of lichamelijke beperking stimuleren om gebruik te maken van de mogelijkheden op gebied van sport en cultuur.
- De Cultuuraanjager evalueren we na 2 jaar. Zonodig zetten we de cultuuraanjager voor langere tijd in.
- We houden beide grote buitensportaccommodaties in Waalre open door tot 2032 noodzakelijk onderhoud te garanderen. Eventuele investeringen zijn afhankelijk van de aanbevelingen van het lopend onderzoek. En de ontwikkeling van een visie op sport en cultuur op lange termijn (2026 – 2046).
- We stimuleren talentontwikkeling door uitvoering te geven aan de Kunst- en Cultuurnota.

INWONERPARTICIPATIE EN DE RAAD, DIENSTVERLENING EN BESTUURSKRACHT

Inwonerparticipatie en de raad

We willen dat inwoners en non-profitorganisaties in contact met gemeenteraadsleden samenwerken aan beleidsverbeteringen. Dit vindt al plaats, maar we willen dit structureel gaan organiseren.

Als zowel onze gemeente als de gemeenteraad in dialoog met onze inwoners samenwerken, kunnen we van Waalre een nog fijnere gemeente maken. Met ideeën uit de samenleving, in het algemeen belang van Waalre, kunnen we ons beleid beter vormgeven. Of het nu gaat om de openbare ruimte, het sociaal domein, de energietransitie of wonen. De inbreng van onze inwoners en non-profitorganisaties kan Waalre verder brengen. In contact met de raadsleden kunnen inwoners ook beter bekend raken met het reilen en zeilen van de gemeenteraad. Door over en weer kennis en ideeën te delen, kunnen we tot beter beleid komen in Waalre.

Dit gaan we doen

- We kijken welke vormen geschikt zijn om goede ideeën van inwoners en non-profitorganisaties praktisch bij raadsbesluiten te betrekken.
- Wanneer we een of meerdere vormen hebben gevonden, voeren we deze uit met (eventuele) ondersteuning van de griffie.
- Het Manifest Inwonersparticipatie stellen we in 2022 vast.
- Wij ondersteunen waar nodig en stimuleren initiatieven vanuit de samenleving. Hierbij hebben we een faciliterende rol. Waar nodig nemen wij het initiatief. Uiteraard doen we dit zoveel mogelijk in samenspraak met onze inwoners.
- Buiten besluitvormingsprocessen betrekken we inwoners bij politiek in het algemeen.

INWONERPARTICIPATIE EN DE RAAD, DIENSTVERLENING EN BESTUURSKRACHT

Dienstverlening

In 2020 is de dienstverlening vanuit de organisatie verbeterd. Maar er is meer verbetering mogelijk. De dienstverlening organiseren we steeds meer digitaal. Sommige inwoners kunnen daarin niet mee. Mede daarom blijft het van belang om elkaar persoonlijk te ontmoeten. En een loket te hebben in het Huis van Waalre.

We willen dat de dienstverlening zich richt op meedenken met de wensen van onze inwoners, voor zover dit kan. Sommige regels moeten we immers (wettelijk) uitvoeren. De gemeente communiceert daar open over. Dan weten zowel inwoners als gemeente wat zij van elkaar kunnen verwachten. Daarnaast is het belangrijk dat onze gemeente voldoende menskracht heeft om de dienstverlening goed uit te kunnen voeren.

We willen dat de gemeente een betrokken dienstverlener is, met oog voor de wensen van onze inwoners. Hulpvragen bekijken we zoveel mogelijk vanuit de persoonlijke behoefte die er is en minder vanuit de regels.

Dit gaan we doen

- Onze gemeente behoudt ruime openingstijden en is op werkdagen goed bereikbaar voor vragen van onze inwoners.
- De organisatie werkt volgens een dienstverleningsconcept.
- Onze gemeente is altijd klaar en voorbereid op nieuwe wetgeving en het dienstverleningsconcept past daarbij.
- Er wordt zowel digitaal als analoog gecommuniceerd en het streven is al onze inwoners te bereiken
- Wegens een kleine bezetting is de gemeentelijke organisatie nu te krap om alle taken uit te voeren. We breiden de organisatie uit, met nadruk op kwaliteitsverbetering van dienstverlening en advisering, op zaken die prioriteit hebben.

INWONERPARTICIPATIE EN DE RAAD, DIENSTVERLENING EN BESTUURSKRACHT

Bestuurskracht

Wij willen dat Waalre zelfstandig is en blijft. Daarom zullen we samen moeten werken om deze zelfstandigheid en kwaliteiten te behouden.

Dit doen we met onze inwoners, het gemeentebestuur en de regio. In deze samenwerkingen moeten we soms een stukje autonomie opgeven en water bij de wijn doen. We kunnen de huidige grote opgaven waarvoor we staan op gebied van klimaat, energie en schaalsprong niet alleen oplossen. Daarom zetten we in op een verdere ontwikkeling van inwonersparticipatie en regionale samenwerking. We zijn ons ervan bewust dat de kosten voor de baten uitgaan in samenwerkingen.

Dit gaan we doen

- We blijven een zelfstandige gemeente.
- We actualiseren de toekomstvisie De Kracht van Waalre. We ontwikkelen ons verder naar een zelfbewuste lokale en regionale partner, een moderne netwerkgemeente.
- We zijn een betrouwbare samenwerkingspartner in de regio. Indien nodig vervullen we ook een trekkersrol. We zetten in op kwalitatieve en actieve participatie in regio overleggen. We bieden onze bestuurders waar nodig aan in een voorzittersrol.
- We blijven regionale samenwerkingen goed monitoren en wegen onze uitgaven af tegen de voordelen. We gaan in gesprek met elkaar wanneer er een nieuwe samenwerking ontstaat. Of wanneer er veranderingen zijn in de organisatie of financiering van samenwerkingen. Mogelijke onderwerpen van gesprek zijn daarbij het doel van de samenwerking, de intensivering van de ambtelijke ondersteuning, onze autonomie en de uitgaven en voordelen van de samenwerking.
- We starten in 2022 met een onderzoek naar de huidige knelpunten en wensen met betrekking tot de vergaderstructuur. En bepalen welke vergaderstructuur voor de toekomst past bij het functioneren van de gemeenteraad.
- Om goede ambtelijke ondersteuning voor het college en de raad in te richten, investeren we in onze eigen organisatie in tijd en geld. Zo kan de raad zijn kaderstellende en controlerende rol beter uitvoeren. En kan het college zijn uitvoeringsrol op kwalitatieve wijze invullen.

VEILIGHEID

Een veilige leefomgeving voor onze inwoners is een belangrijk speerpunt. Dat betekent dat we aantasting of bedreigingen daarvan zo snel mogelijk aanpakken.

Het is belangrijk om continu alert te zijn om de veiligheid in onze dorpen blijvend te kunnen waarborgen. Ondermijnende criminaliteit is niet of nauwelijks zichtbaar. Maar de effecten daarvan zijn wel degelijk merkbaar: de aanpak van witwassen van geld bij het aankopen van onroerend goed, productie van en handel in drugs en dumpingen in natuurgebieden, uitbuiting en mensenhandel vragen een harde aanpak. “Je ziet het pas als je het door hebt” is een motto dat Waalre de komende periode meer zal moeten omzetten in daden.

Dit gaan we doen

- We investeren in veilige werk- en woonomgevingen en passen daar waar nodig ook de openbare ruimte op aan. We maken gebruik van onze wettelijke mogelijkheden en regels om dat indien nodig af te dwingen.
- Voor het realiseren van veiligheid is het nodig problemen breed aan te pakken. We maken bepaalde plaatsen toegankelijker om zo beter toezicht- en handhavingsinstrumenten te kunnen gebruiken. Waaronder ook toegesneden bestemmingsplannen, etc. De noodzaak om nog scherper te kunnen opereren in nauwe samenwerking met politie en justitie vraagt ook meer van de ambtelijke organisatie.
- We zijn in onze dienstverlening en in de gemeenschap attent op signalen die het vermoeden van illegale activiteiten bevestigen. We trainen onze medewerkers ook in het herkennen van die signalen en op het doorpakken daarop. Daarvoor stellen we budget en tijd beschikbaar.
- We tolereren geen grensoverschrijdend gedrag, pakken dat aan en investeren in de handhavingsfunctie. Met name in het buitengebied willen we ons meer laten zien. Daarmee blijven we zichtbaar in onze samenleving en geven tegelijkertijd een waarschuwingssignaal af.
- Indien nodig schakelen we specialisten in. En we werken intensief samen met regionale en rijkspartners om waar nodig integraal op te treden.
- We investeren in digitale veiligheid door onze systemen up-to-date te houden. We trainen op digitale aanvallen. Cybersecurity en beveiligingschecks maken deel uit van ons dagelijks werk. De mens is hierbij altijd de zwakke schakel. We zorgen ervoor dat onze medewerkers getraind en voorbereid zijn.

FINANCIËN

De gemeente Waalre is op dit moment financieel gezond. Maar we staan de komende jaren voor een grote uitdaging door achterblijvende inkomsten vanuit het Rijk.

Keuzes en slimme besparingen in samenspraak met onze inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers, staan voorop bij de uitvoering van bestaand en nieuw beleid. Het verhogen van de lokale lasten zullen we terughoudend inzetten.

Voor een gezond financieel beleid bouwen we voldoende weerstandvermogen op om eventuele calamiteiten financieel op te kunnen vangen.

Dit gaan we doen

- De begroting is meerjarig sluitend.
- Ons uitgangspunt is dat de hoogte van de vrije reserves minimaal 110% van het totaal van de risico's bedraagt.
- Het kengetal 'Solvabiliteitsratio' wordt verantwoord en gemonitord in de bestaande P&C-cyclus, waarbij de waarde van het kengetal solvabiliteitsratio minimaal 20% bedraagt.
- Het kengetal 'Structurele exploitatieruimte' wordt verantwoord en gemonitord in de bestaande P&C-cyclus, waarbij de waarde van het kengetal structurele exploitatieruimte minimaal 0% bedraagt.
- De uitvoering van onze gemeentelijke taken voeren wij op een zuinige en effectieve manier uit. Zodat lokale belastingen zo laag mogelijk kunnen blijven.
- We voorzien een groot tekort in 2026 in onze meerjarenramingen. Hiervoor zien we een geleidelijke jaarlijkse verhoging bovenop de indexering van de jaarlijkse OZB op het moment van schrijven als noodzakelijk. We gaan vooralsnog uit van stappen tussen 5 en 10%.
- We stellen een meerjarig investeringsprogramma op voor een juiste balans en prioritering in financiële middelen en nieuw beleid.
- Het verhogen van de lokale lasten zetten we terughoudend in. En alleen in het geval dat nut en noodzaak duidelijk zijn.
- We schatten Inkomsten en uitgaven reëel in, inventariseren risico's en nemen passende (beheer)maatregelen mee.
- We onderzoeken welke uitgaven en mogelijkheden voor nieuw beleid er zijn zonder de lasten te verhogen. Dat doen we door creatief na te denken samen met inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers.
- Structurele uitgaven dekken we niet met incidentele middelen.

BIJLAGE

Vergelijking inbreng AWB en ZW14 met het concept raadsprogramma

In een mail van 28 juni heeft ZW14 een concreet tekstvoorstel gedaan over CPO in het hoofdstuk “Wonen”. Deze suggestie is verwerkt. Daarnaast is een aantal suggesties overgenomen van ZW14, en ook van de andere partijen origens, zoals die besproken zijn op zaterdag 25 juni. Een deel betrof echter ook toelichtende vragen en ook daar is de tekst bij onduidelijkheid enigszins aangepast. In dit overzicht staan echter alleen de verwerking van de suggesties van ZW14 nog specifiek vermeld. Dit is voor e duidelijkheid cursief in deze tekst weergegeven. Van AWB zijn geen tekstsuggesties ontvangen, noch zijn deze op 25 juni voorgesteld.

Wonen

ZW14 wil meer en sneller (sociale) woningen en pleit voor meer ambtelijke capaciteit i.v.m. de realisatie en wil steun voor initiatieven vanuit de burgerij naast de ontwikkeling van nieuwe woonvormen. Ook wil ZW14 de ontwikkeling van het CPO.

N.a.v. de besprekking op 25 juni is de tekst aangescherpt in de derde bullet m.b.t. CPO.

AWB wil dat 50% van de te bouwen woningen bestaat uit betaalbare huur- en koopwoningen en dat er betaalbare woningen komen voor senioren, jongeren en starters.

Programma komt grotendeels aan beide inbrengen tegemoet. Er wordt ruimte gegeven aan de uitbreiding van de ambtelijke capaciteit en er wordt aangesloten bij initiatieven van inwoners en wooncorporaties. CPO is overgenomen.

Ook woningbouw voor doelgroepen staat in het programma maar wat de percentages van 30% (totale woningbouw) en 50% (als invulling van de totale woningbouw) in de onderlinge verhouding gaan betekenen, is nog niet duidelijk.

Klimaat en duurzaamheid

ZW14 is voorstander van een “mooi” zonnepark waarbij informatie naar inwoners belangrijk is en dat deze ook de voordelen (50%) van de opbrengsten verkrijgen. ZW14 komt ook met ideeën voor een verregaande uitwerking van de ambities. Onder ambitie 8 komt ZW14 met enkele voorstellen over vergroening van tuinen en de opvang van regenwater.

N.a.v. de besprekking van 25 juni is de tekst m.b.t. Groene Zone 2.0 aangescherpt en verduidelijkt (*isolatie van huizen en het terugbrengen van energiegebruik*).

AWB wil geen grootschalige parken voor zonne- en windenergie en wil een handreiking richting inwoners bij isolatie van woningen. M.b.t. afvalverzameling wil AWB vasthouden aan de voorgenomen plannen. AWB doet ook voorstellen voor landgoederen en het buitengebied.

Programma neemt t.a.v. zonne-energie een ander standpunt in dan AWB en zit meer in de lijn van ZW14 maar geeft het te vormen college de ruimte om met uitvoeringsvoorstellen te komen. Hetgeen ZW14 opvoert in ambitie 8 leent zich voor de collegevoorstellen. Ook gaat het programma in de uitgangspunten rondom afvalverzameling verder dan AWB. Het programma stelt een Groene Zone 2.0 voor t.a.v. isolatie van woningen.

M.b.t. het AWB-voorstel over de landgoederen en het buitengebied merken de initiatiefnemers op dat op 6 juli 2021 een opdracht tot onderzoek is gegeven. Op 6 september 2022 staat dit oordeelsvormend op de agenda en op 20 september 2022 besluitvormend.

Sociaal domein

ZW14 stelt voor om onderzoek te doen naar de effecten van een andere aanpak van jeugdzorg en doet voorstellen over sport en cultuur in relatie tot weerbaarheid van jeugd. Ook m.b.t. woon- en verzorgingsplekken van senioren binnen Waalre worden voorstellen gedaan.

N.a.v. de bespreking van 25 juni is de tekst op “de meetbaarheid van doelstellingen” aangepast. Het pleidooi m.b.t. “preventie” komt voldoende terug in de tekst. Ook is de tekst t.a.v. “wisselende samenstellingen” aangepast/verduidelijkt.

AWB komt met een gelijksoortig voorstel als ZW14 over senioren.

Programma neemt hier een ander standpunt in omdat er niet voor een doelgroepbenadering gekozen is maar voor een thematische benadering. Wat over kwetsbare senioren (wonen en zorg) wordt voorgesteld, geldt ook voor jongere mensen die veel zorg nodig hebben en in Waalre willen blijven wonen. In de uitwerking zullen de partijen elkaar (hopelijk) vinden. De opmerking van ZW14 over jeugd, achterstand, sport en cultuur wordt overgenomen in 2 hoofdstukken.

Economie

Geen opmerkingen ZW14 en AWB.

Op basis van de bespreking van 25 juni is de tekst m.b.t. BIZ op voorstel van ZW 14 aangepast/verduidelijkt.

Mobiliteit

ZW14 is voor een verbod op doorgaand vrachtverkeer en stelt een verkeerstelling voor.

Op basis van de bespreking van 25 juni is de tekst m.b.t. vrachtverkeer aangepast.

AWB wil een tweede verbindingsweg tussen de kerkdorpen en wil het sluipverkeer uit de woonstraten. AWB wil graag een mobiliteitsplan. Ook wil AWB betaalbaar en goed bereikbaar openbaar vervoer.

Programma neemt het voorstel van ZW14 over t.a.v. het verbod van doorgaand vrachtverkeer in die zin dat het geëvalueerd en bijgesteld moet worden. De 2e verbindingsweg tussen de kerkdorpen wordt niet overgenomen maar het mobiliteitsplan wel. Dat geldt ook voor de verbetering van het Openbaar Vervoer.

Sport en cultuur

Behoudens de opmerking van ZW14 hierboven die overgenomen is, zijn er verder geen opmerkingen.

Op basis van de bespreking van 25 juni is de tekst m.b.t. sporten in de openbare ruimte aangepast i.r.t. de openstelling van sport- en speelplaatsen aangepast. Dat geldt ook voor het bevorderen van sport o.a. door aanpassing van de tekst inzake het sport- en cultuurfonds.

Inwonerparticipatie en de raad, dienstverlening en bestuurskracht

ZW14 wil graag een betere benutting van bestaande kennis en een bijstelling van de vergaderstructuur. De opmerkingen m.b.t. de uitbreiding van de ambtelijke capaciteit worden gedeeld maar dit wordt overgelaten aan de gemeentesecretaris-directeur.

AWB wil graag de instelling van burgerforums of burgerraden.

Programma geeft voor beide voorstellen ruimte. Het deskundigheids criterium is meegenomen in de procedure voor de wethouders.

Veiligheid

Geen opmerkingen van AWB. ZW14 komt met een voorstel m.b.t. het onderhoud van de stoepen. Deze opmerking is niet overgenomen in het raadsprogramma.

Op basis van de besprekings van 25 juni is de tekst m.b.t. “continu middelen beschikbaar stellen” aangepast.